

O93, f. 18vb; V630, f. 45va; N442, f. 43vb; I83, f. 94ra; VD38, f. 85rb; SG670, p. 177b; P9629, f. 20r; Bcan4, f. 75va; E97, f. 49va; P102; BII13, f. 79va; S105, f. 69v

INCIPIUNT^{a b} DECRETA FABIANI PAPAE.

5

Bcan4: I

P102; *BII13*: I^c Quod comministri^d catholicę^e ecclesie nosse debeant quae aguntur in sacro ritu apud romanam ecclesiam [H. 1] Dilectissimis^f ubique catholicae ecclesiae

10

comministris Fabianus salutem in domino.

10

Divinis^g praeceptis et apostolicis monemur^h institutis, ut proⁱ cunctarum <E97, f. 49vb> ecclesiarum statu impigro^j vigilemus effectu^k, unde^l consequens^{m n} est debere vos scire, quae apud Romanam in sacro aguntur^o ritu^p ecclesiam^q, ut eius sequentes exempla eius veri^r filii inveniamini, quae vestra est mater voca<I83, f. 94rb>ta^s.

15

V630: De septem diaconis

Bcan4: II

20

P102; *BII13*: II De officiis et ministeriis septem diaconorum

20

1. Fabianus-Brief,5 ^a am Rande DECRETA FABIANI P9629 | ^b Überschrift] EPISTOLA SANCTI FABIANI PAPAE DE ORDINIBUS ECCLESIASTICIS SG670; CAP. XVIII Decreta fabiani papę De errore novati et novatiani et ut chrisma omni anno renovetur consecrando Et vetus in ecclesiis ponatur cremando Et de accusatione Sacerdotum et ut oves pastorem suum nisi in fide erraverit repraehendere non audeant et ut peregrina iudicia respuantur atque accusatus in suo loco causam suam peragat et in omni iudicio quattuor eligantur personę id est electi iudices et accusatores ac defensores necnon et testes et ut omnis qui crimen obicit scribat se probaturum et si non probaverit quod obiecit penam quam intulerit paciatur E97; Überschrift fehlt S105 **7** ^c capitulo primo P102 | ^d cumministri P102 | ^e catholicę ecclesie] ecclesiae catholicae BII13 **9** ^f ilectissimis S105 **11** ^g Divinis korr. aus Divi N442 | ^h monemur korr. aus monemus VD38; commonemur BII13 **12** ⁱ per S105 **13** ^j am Rande studioso VD38 | ^k affectu SG670; S105; affectu korr. aus effectu P102 | ^l am Rande drei Punkte N442 | ^m am Rande Conveniens VD38 | ⁿ consequens est korr. aus consequens **15** ^o aguntur korr. aus conaguntur P102 | ^p am Rande Ordine consuetudine VD38 | ^q ecclesiarum I83; Bcan4 **16** ^r viri P9629 **17** ^s voca I83

1. Fabianus-Brief,11–13 Divinis...effectu] init. Leon. M. ep. 16 (1,715). Cf. Sot. 3, Zeph. 10, Iul. 11.

1. Fabianus-Brief,11–17 Divinis...94rbta]‡ **Coll. Ans. ded. I,47; Anselm v. Lucca: I,34; Polycarpus I,19,4. 11–29** Divinis...ministeria] **Anselm v. Lucca: VII,72.**

cum subdiaconibus^t et sequentium ordinum ministris
observandis

[H. 2] Septem^u ergo^v diaconos^w in urbe Roma per
septem regiones^x civitatis^y, sicut a patribus accepimus^z,
25 qui per singulas <BII13, f. 79vb> ebdomas et
dominicos^a ^b dies atque festivitatum^c sollemnia cum
subdiaconibus et acolitis ac se<SG670, p.
178a>quentium ordinum ministros^d iniuncta^e <Bcan4, f.
76r> sibi observent^f ministeria^g et parati omni hora
30 sint^h ad divinum officium et, <S105, f. 70r> quicquid 10
eis iniungiturⁱ, peragendum.

P9629: De VII diaconibus ecclesie

Similiter et vos^j, prout oportunit^k fuerit, per singulas
civitates est faciendum, ut^l divinum^m absqueⁿ ulla
35 mora <VD38, f. 85va> aut^o neglegentia studiose ac
sollemniter^p agatur^q officium.

V630: De septem subdiaconis

*I83; Bcan4: De septem^f diaconibus et regionibus urbis romae
atque notariis*

Bcan4: III

*P102; BII13: III De septem subdiaconibus qui septem
notariis^s imminentes gesta martyrum collegerant*

S105: De gestis martyrum

21 ^t subdiaconibus korr. aus subdiacobus P102 **23** ^u am Rande Nota E97 | ^v ergo] ergo constituimus N442; ergo fehlt SG670; enim S105 ^w diaconos] diaconi sunt I83; SG670; Bcan4; BII13; S105 **24** ^x regionis S105 | ^y civitatis korr. aus civitates V630 | ^z accepimus] accepimus ordinamus E97 **26** ^a dominicos korr. aus dominices O93 ^b dominicos dies] dominicis diebus N442; VD38 | ^c festivitates V630 **28** ^d ministris korr. aus ministros P9629; ministris I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105 | ^e invicta O93; P9629; iniunctam BII13 **29** ^f observant SG670; S105; servent BII13 | ^g mysteria V630; P9629; ministeriam BII13 **30** ^h sint fehlt V630; sunt SG670; S105 **31** ⁱ iniunguntur P9629 **33** ^j vobis P9629; N442; VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105 | ^k oportunit korr. aus oportunit VD38 **34** ^l et P9629 | ^m divinum korr. aus dinum VD38 ⁿ absque korr. aus abque SG670 **35** ^o aut] et V630; P9629; E97; aut nulla I83; Bcan4; aut ulla SG670; S105 **36** ^p am Rande festive honorifice VD38 | ^q agitetur V630 **38** ^r septem I83 **42** ^s notarii P102

23–46 Septem...colligerent] sec. vit. Fabian, c. 2. in libr. pontif.
33–34 Similiter...faciendum] Cf. Gai. 7.

23–36 Septem...officium] **Coll. Ans. ded. IV,128; Burchard II,218; Ivo, Decr. VI,293; Bonizo II,49** (Inskription: Evaristus; officium] officium qui semper custodiant papam ne infestetur vel infametur a malivolis [vgl. 1. Evaristus Brief, S. 138,10f.]).

[H. 3] Denique septem similiter^t u subdiacones^v 261
ordinavimus^w, qui^x septem^y notariis imminerent et 45
gesta martyrum veraciter in integro colligerent
nobisque rimanda^z manifestarent, quod etiam omnes^a
vos agere monemus^b, ne^c in pos<N442, f. 44ra>terum^d
aliqua ex his dubitatio fiat quaestioque oriatur,
quoniam^e omnia^f, quae scripta sunt, ad nostram 50
doctrinam scripta sunt, et^g, quae nostris^h temporibus
veraciter scribuntur, ad futurorum doctrinam
10 dirigunturⁱ. Et ideo fidelissimis haec^j negotia committi
praecipimus, ne aliqua in eis illusio^k inveniatur, ex
qua fidelibus scandalum, quod absit, oriatur. 55
Unde et cari<SG670, p. 178b>tatem vestram paterna
dulcedine petimus^l, ut in cunctis affectum^m n vestrae
caritatis <I83, f. 94va> sancta ecclesia inveniatur et^o
favoris vestri solaciis^p, quocumque^q necesse fuerit,
potiatur^r. Et sicut bonitas^s studii vestri de se nobis 60
certitudinem^t praebet, ut in nullo <BII13, f. 80ra> de
ea diffidere^u, sed magis ut sapientibus filiis ecclesiae
20 nostrae haec fiducialiter^v commendamus^w, ita

44 ^t similiter korr. aus similiter septem V630 | ^u similiter subdiacones] diacones similiter Bcan4 | ^v subdiacones korr. aus septem diacones V630; subdiaconos P9629; E97; P102; diacones I83; Bcan4 **45** ^w ordinavimus korr. aus ordivimus SG670 | ^x quia P102 | ^y septem I83 **47** ^z am Rande Inquirenda investiganda VD38 | ^a omnes vos] vos omnes Bcan4; E97 **48** ^b monemur I83 | ^c ne korr. aus non V630 | ^d posterium VD38 **50** ^e cum V630; E97 | ^f omnia korr. aus omni V630 **51** ^g Ut SG670; S105 | ^h vestris I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105 **53** ⁱ dirigantur SG670 | ^j hec negotia korr. aus negotia hec SG670 **54** ^k am Rande deceptio VD38 **57** ^l perimus O93 | ^m am Rande benivolentiam devotionem VD38 | ⁿ affectu P102 **58** ^o ut I83; SG670; Bcan4; S105 **59** ^p solatii I83; Bcan4 | ^q Ubi cumque SG670; Bcan4; S105 **60** ^r am Rande fruatur VD38 | ^s boni korr. aus bonitas O93 **61** ^t certitudine P9629 **62** ^u diffidere] diffidere debeamus V630; E97 **63** ^v fiducialiter korr. aus fiduciliter SG670 | ^w commendavimus Bcan4; commendemus VD38; P102; BII13

50–51 quoniam...sunt] Rom. XV. 4. **56–60** et...potiatur] Greg. M. ep. IX. 22. (2, 946). Cf. Pont. 5. **60–63** Et...commendamus] Greg. M. ep. IX. 22. (2, 945). **63–67** ita...contendatis] Greg. M. ep. V. 46. (2, 775). Cf. Greg. M. ep. ad Felic.

44–47 Denique...manifestarent] **Anselm v. Lucca: VII,73.**
44–49 Denique...oriatur] **Coll. Ans. ded. IV,142.**

262 postpositas^x y opportunitatis^z occasiones^a vestra
 65 efficacia^b c elaborare^d enixius^e debeatis^f atque id
 modis, quibus <E97, f. 50ra> possibile fuerit, omni^g
 studio agere^h contendatisⁱ. <V630, f. 45vb> Hortamur
 <VD38, f. 85vb> etiam vos iuxta^j dictum apostoli
 70 stabiles esse et immobiles, abundantes in opera^k
 domini semper scientes, quod labor vester non est
 inanis in^l domino. Et alibi: Vigilate et orate et state
 in fide, viriliter agite et confortamini, omnia vestra
 in^m caritate fiant.

10

V630: De novato et novatiano

75 Bcan4: IIII

P102; BIII3: IIII De novato heretico et novatiano

[H. 4] Insuperⁿ et illud vos scire desideramus, quia^o
 nostris temporibus praepedientibus quidem^p nostris
 peccatis, suadente^q antiquo hoste, qui semper ut leo
 80 rugiens circuit^r quaerens, quem devoret, supervenit
 Novatus ex Africa et <SG670, p. 179a> separavit de
 ecclesia Christi Novatianum^s et quosdam alios Christi
 confessores et convertit in pravam^t doctrinam. A
 quibus vos, fratres, avertite et cavete^u et^v ab^w
 85 omnibus^x, qui alteram fidem et doctrinam tenent,
 quam apostoli et successores eorum tenuerunt et
 docuerunt, ne, quod absit, post eos abeuntes^y in

20

64 ^x pro SG670 | ^y postpositas opportunitatis occasiones] pro
 opportunitatis occasione SG670; postposita oportunitatis occasione
 P102; BIII3; S105 | ^z oportunitatis korr. aus oportunitates O93;
 Bcan4 | ^a occasione VD38; SG670; P102; BIII3 **65** ^b am Rande
 perfectione VD38 | ^c efficacie P102 | ^d laborare korr. aus elaborare
 N442; laborare P102 | ^e am Rande diligentius studiosius VD38 | ^f
 debet V630 **66** ^g omnia P102 **67** ^h abigere korr. aus agere V630 | ⁱ
 contumelias V630; contendatis korr. aus contendatas S105 **68** ^j uxta
 korr. aus iuxta S105 **69** ^k opere P9629; N442; VD38; SG670;
 P102; BIII3; S105; operae korr. aus opera E97 **71** ^l in fehlt Bcan4
73 ^m cum O93; P9629; E97 **77** ⁿ am Rande drei Punkte N442 | ^o
 quae I83; quia] que a Bcan4 **78** ^p quidem korr. aus quidem de
 P9629 **79** ^q suadente korr. aus suadentes P102 **80** ^r circumit Bcan4;
 E97 **82** ^s novationum V630 **83** ^t pravum O93; pravam korr. aus
 parvam V630 **84** ^u cavete et korr. aus cavete N442 | ^v et fehlt
 SG670; S105 | ^w ab] ab aliis P9629 **85** ^x omnibus korr. aus
 hominibus N442 **87** ^y abeuntes korr. aus abientes O93; P9629

67–71 Hortamur... domino] I Cor. XV. 58. **71–73** Vigilate... fiant] I
 Cor. XVI. 13.14. **79–80** ut... devoret] ut - devoret, I Petr. V. 8.
80–83 supervenit... doctrinam] sec. vit. Fabian, c. 4.

laqueum satanae cadatis^z et compedi<I83, f. 94vb>bus 263
 eius detineamini. Unde fraternitatis vestrae caritatem
 intimis obsecramus precibus, ut nostrae parvitas^a in 90
 vestris sacris orationibus memores esse dignemini,
 orantes ac^b deprecantes deum^c caeli^d, ut tam nos quam
 sancta mater ecclesia Christi pretioso sanguine
 redempta a laqueis^e venantis^f ^g <O93, f. 19ra>
 satanae <VD38, f. 86ra> et ab importunis et malis 95
 hominibus liberemur^h, <BII13, f. 80rb> et sermo deiⁱ
 10 curra^ti et clarificetur^k, et prava eorum et omnium
 perverse^l docentium corruat doctrina atque deficiat^m.
 Precamur etiam, <S105, f. 70v> ut pietatis vestrae
 precibus impetrare studeatis, ut deus et dominus 100
 noster Iesus Christus, qui vult omnes homines salvosⁿ
 fieri^o et neminem perire, ut^p sua <SG670, p. 179b>
 ingenti^q omnipo<N442, f. 44rb>tentia reverti faciat
 corda eorum ad sanam^r doctrinam et catholicam
 fidem, quatenus resipiscant^s ^t a diaboli laqueis, quibus 105
 capti <P9629, f. 20v> tenentur^u, et aggregentur filiis
 20 matris ecclesiae reminiscentes^v quoque fratrum
 vestrorum, miseremini^w illorum, quibus potestis^x bonis
 studiis vestris, ne perdantur, sed precibus et aliis
 <Bcan4, f. 76v> bonitatis vestrae studiis domino 110
 salventur. <E97, f. 50rb> Ita ergo ex^y his agite, ut
 oboedientes filii et fideles sanctae dei ecclesiae
 appareatis et ut mercedis^z praemia^a percipiatis.

88 ^z cadatis korr. aus cadeatis V630; cadeatis P9629; incidatis SG670; S105 **90** ^a parvitas in vestris korr. aus parvitas SG670 **92** ^b et I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105 | ^c dominum I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105 | ^d caeli] de celis VD38 **94** ^e laqueis korr. aus lequeis BII13 | ^f am Rande Decipientis VD38 | ^g venantis korr. aus venantes S105 **96** ^h liberemus BII13 | ⁱ domini SG670; P102; S105 **97** ^j currat korr. aus curat V630 | ^k glarificetur SG670 **98** ^l perversa V630; P9629; E97 | ^m deffitiat korr. aus diffitiat P9629 **101** ⁿ solvos SG670 **102** ^o fierii VD38 | ^p ut fehlt VD38; E97; P102; BII13 **103** ^q am Rande Magna VD38 **104** ^r suam SG670; S105 **105** ^s am Rande Revertant VD38 | ^t resipiscant korr. aus repiscant P9629 **106** ^u tenentur korr. aus tentur VD38 **107** ^v reminiscentis P9629 **108** ^w miseremini korr. aus misere in V630 | ^x potestis korr. aus potestas V630 **111** ^y de SG670; S105 **113** ^z mercedem N442; Bcan4; mercedum I83; S105; mercedem et korr. aus mercedam et VD38; mercede, interlinear is SG670; mercedis] mercedem et P102; BII13 | ^a prēmii korr. aus prēmia SG670

264 V630; I83; Bcan4: De accusatoribus
 115 P9629: Scismaticos acusare non posse
 Bcan4 : V
 P102; BIII3: V Quod accusare non possint^b qui non docent
 rectam doctrinam et quod amovendi sint omnes suspecti et
 non recipiendi similiter et illi cum quibus apostolus prohibet
 120 cibum sumere
 [H. 5] Hi^c ^d enim et^e omnes, qui rectam <I83, f.
 95ra> non docent doctrinam vel rectam non tenent
 fidem, 10
 S105: Hi accusare nequeunt
 125 accusatores^f neminem recte credentium accusare
 possunt, quia infamia sunt notati^g et a sinu sanctae^h
 matris ecclesiae apostolico <VD38, f. 86rb> mucroneⁱ
 usque ad rectam <V630, f. 46ra> conversionem^j et^k
 reversionem eorum abscisi, unde apostolica auctoritate
 130 cum omnibus eiusdem apostolicae atque^l universalis^m
 ecclesiae filiis statuentesⁿ sancimus^o ^p, ut omnes, qui
 in catholica <SG670, p. 180a> fide suspecti sunt, in
 accusatione^q recte credentium non suscipiantur, quia 20
 suspecti^r omnes semper sunt amovendi^s ^t ^u <BIII3, f.
 135 80va> et^v non^w recipiendi. Merito ergo eorum
 reprobatur accusatio, qui in^x recta fide suspecti sunt,

117 ^b possit P102 **121** ^c am Rande drei Punkte N442 | ^d Hi enim
 korr. aus Hi O93 | ^e et fehlt P102 **125** ^f accusatores] accusatores
 esse nequeunt et korr. aus accusatores P9629; accusatores esse
 nequeunt et SG670; S105 **126** ^g am Rande Designati VD38 | ^h
 sanctae fehlt I83; SG670; Bcan4; S105 **127** ⁱ am Rande gladio
 VD38 **128** ^j conversationem V630; I83; SG670; S105; conversionem
 korr. aus conversationem N442 | ^k et reversionem fehlt BIII3 **130** ^l
 atque korr. aus atque et V630; P9629 | ^m universali V630 **131** ⁿ
 statuentes sancimus] statuimus korr. aus statuentes V630 | ^o am
 Rande Decernimus statuimus VD38 | ^p sanctinus VD38 **133** ^q
 accusationem VD38; E97; P102; BIII3 **134** ^r suspecti omnes]
 suspiciones korr. aus suspicione V630 | ^s am Rande Repellendi
 VD38 | ^t movendę korr. aus movendi V630; amovendi S105 | ^u
 amovendi et non recipiendi] admovendi et non recipiendi korr. aus
 admovendi P9629 **135** ^v et non recipiendi fehlt V630 | ^w no VD38
136 ^x in korr. aus n VD38

121–123 Hi... fidem] Ben. I. 335 tit., III. 176 tit. Cf. Pont. 9.
131–133 ut... suscipiantur] Ben. I. 335. III. 176. (c. 64. conc. Tol. IV.).
 Cf. Calist. 17. **135–136** Merito... sunt] Ben. III. 427. (I. Visig. XII. 2.
 10). Cf. Pii 5.

121–170 Hi... fidelibus] Coll. Ans. ded. III,54. **121–148** omnes...
 possint] Anselm v. Lucca: III,17; Polycarpus V,1,15.

nec eis omnino esse^y credendum, qui^z veritatis fidem^a 265
^b ignorant.

V630: De anatematismo sanctorum patrum
Similiter^c omnes, quos sanctorum patrum statuta^d, tam^e 140
praeteritis quamque^f futuris temporibus anathematizant^g,
submovemus^h et abⁱ omni accusatione fidelium
alienamus. Discreti ergo debent semperⁱ esse fideles
ab infidelibus et iusti^k ab iniustis, quoniam^l infideles
et malivoli modis, quibus possunt^m, semper infestantⁿ o 145
10 fideles^p et perdere nituntur^q, et ideo non sunt
suscipiendi, sed repellendi et^r procul abiciendi, ne
perdere fideles aut infamari^s t possint.
Quapropter, carissimi^u, cavete talium^v foveam^w, in
quam multos recidisse^x cognovimus, cavete iacula 150
talium et antiqui hostis temptamenta^y, per quem^z etiam
<I83, f. 95rb> proprios propinquos coram nobis
vulneratos cadere vidimus^a. Attendite laqueos^b
insidiantium, <VD38, f. 86va> quibus notos^c et

137 ^y est VD38; P102; BII13 | ^z qui] qui in VD38; quia SG670; S105 | ^a fidem ignorant. Similiter omnes, quos sanctorum patrum statuta, tam praeteritis fehlt I83; Bcan4 **138** ^b fidem ignorant. Similiter omnes, quos sanctorum patrum statuta, tam praeteritis quamque] inimicos SG670; S105 **140** ^c am Rande z V630 | ^d statu O93; statuta korr. aus statu E97 | ^e tam praeteritis quamque] praeteritis quamcumque P9629 **141** ^f quamque korr. aus qamque BII13 | ^g anathemazizant N442; anathematizantes SG670; S105 **142** ^h submovemus et korr. aus submovemus P9629 | ⁱ ex P9629 **143** ^j semper esse korr. aus superesse P9629 **144** ^k ti O93 | ^l quoniam infideles et korr. aus quoniam **145** ^m possunt korr. aus psunt O93 | ⁿ am Rande Oprimum VD38 | ^o infestant fideles] eos infestant korr. aus infestant SG670 **146** ^p fideles fehlt S105 | ^q am Rande laborant VD38 **147** ^r et procul abiciendi fehlt SG670; S105 **148** ^s am Rande accusare VD38 | ^t infamare V630; I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105 **149** ^u carissimi] omni studio VD38; P102; BII13; karissimi omni studio korr. aus karissimi Bcan4 | ^v talium foveam, in quam multos recidisse cognovimus, cavete iacula talium fehlt SG670 | ^w foveam, in quam multos recidisse cognovimus, cavete iacula talium fehlt I83; VD38; Bcan4; P102; BII13; S105 **150** ^x cecidisse E97 **151** ^y temptamen I83; temptamenta korr. aus temptamen Bcan4 | ^z quae V630; P9629; N442; E97; quam BII13 **153** ^a vidimus korr. aus videmus V630 | ^b laqueos] loqui eos P9629 **154** ^c am Rande propinquos VD38

137–138 nec... ignorant] c. 3. Angilr. Cf. Sixt. I. pp. 3, Iul. 12.
140–143 Similiter... alienamus] sec. Ben. III. 215. (Cf. Calist. 9, Steph. 7, Sixt. II. pp. 8, Iul. 19.) **149–155** Quapropter... sequi] Bonifac. ep. 73. (p. 195).

140–143 omnes... alienamus] Gratian C. III, q. 4, c. 7.

155266 commilitones^d strangulare solent. Nolite tales^e sequi,
sed procul repellite eos. Estote iuxta^f veritatis vocem
prudentes <SG670, p. 180b> ut^g serpentes et simplices
sicut^h columbae. Videte quoque, ne in vacuum curratis
aut laboretis, sedⁱ alterutrum^j fulti precibus^k et
160 orationibus voluntatem dei facere contendite^l et a
memoratis, si incorrigibiles^m apparuerintⁿ, <N442, f.
44va> vos in omnibus separate. Similiter^o et ab
omnibus^p, quos apostolus commemorat^q <E97, f.
50va> dicens^r, cum his nec^s cibum sumere, quia^t u
165 illi^v sicut et^w isti sunt pellendi et ante satisfactionem
ecclesiae non sunt suscipiendi,

P9629: De excommunicatis

170 quoniam illi^x, cum quibus cibum sumere non licet,
<BII13, f. 80vb> manifeste apparent sequestrati^y z
usque ad satisfactionem a reliquis fidelibus.

I83: De excommunicatis

Bcan4: VI

P102; BII13: VI De excommunicatis

175 [H. 6] Quamobrem non debent nec possunt in
accusatione^a fidelium^b suscipi^c, sed etiam^d ab eorum
consortio usque ad iam dictam satisfactionem repelli,
ne similes^e eis^f efficiantur aut eorum excom<S105, f.

155 ^d am Rande socios VD38 | ^e tales korr. aus tale BII13 **156** ^f
iusta I83 **157** ^g ut korr. aus ut ut SG670 **158** ^h sicut korr. aus ut
BII13 **159** ⁱ sed korr. aus si V630 | ^j alterutrum korr. aus aterutrum
VD38 | ^k pcibus O93 **160** ^l condite I83 **161** ^m incorrigibiles korr.
aus incorrigibilis I83 | ⁿ apparuerint korr. aus apparuerunt V630;
apparuerunt P9629 **162** ^o am Rande drei Punkte N442 **163** ^p
hominibus P9629 | ^q commemorat I83 **164** ^r dicens fehlt E97 | ^s
nec cibum sumere] summere nec cybum P102 | ^t quia] quia et E97;
BII13 | ^u quia illi korr. aus quia V630 **165** ^v illi sicut et isti sunt]
illis sicut et istis O93 | ^w et fehlt E97 **168** ^x illic P9629 **169** ^y am
Rande Separati VD38 | ^z sequestrati korr. aus sequenstrati S105
175 ^a accusationem V630; VD38; P102; BII13 | ^b fidelium fehlt
P9629 | ^c suscipi set korr. aus suscipi P9629 | ^d iam V630 **177** ^e
similes eis korr. aus similes Bcan4 | ^f ei V630

156–158 Estote... columbae] X. 16. **158–159** Videte... laboretis] Phil.
II. 16. **162–164** Similiter... sumere] sec. I Cor. V. 11.

163–166 quos... suscipiendi] **Polycarpus V,1,49** (quos] Omnes illi sunt
ab accusatione repellendi quos; quia ... pellendi *fehlt*). **165–170** isti...
fidelibus] *vgl.* **Gratian C. VI, q. 1. c. 4.**

71r>unicationi^g subiaceant^h, quoniam sicⁱ 267

N442: canon apostolorum

apostoli statuerunt dicentes: 180

Bcan4: De excommunicatis

Cum excommunicatis^j non est communicandum,

I83: Qui cum excommunicato locutus fuerit excommunicetur

et si quis cum excommunicatis^k avertendo^{l m} regulas
<SG670, p. 181a> scienterⁿ saltem^o in domo^p simul 185

lo<I83, f. 95va>cutus fuerit vel oraverit^q, ille

10 communione <VD38, f. 86vb> privetur. <V630, f.

46rb> Tales ergo^r in omnibus^s sunt cavendi et non

suscipiendi, quia iuxta apostolum non solum^t, qui
faciunt, dampnantur^{u v}, sed qui consentiunt facientibus. 190

Unde^w et beatus apostolorum^x princeps Petrus in

ordinatione Clementis alloquens populo^y inter cetera

ait: Si inimicus est iste Clemens^{z a} alicui^b pro actibus

suis, vos nolite exspectare, ut ipse vobis dicat, cum

illo nolite amici esse, sed prudenter observare debetis 195

et voluntati eius absque communicatione^c obsecundare

178 ^g excommunicatione O93; excommunicationi korr. aus excommunicatione VD38; excommunicationi korr. aus excommunicationis S105 | ^h subiaceant korr. aus subiacent P102 | ⁱ sicut SG670; S105 **182** ^j excommunicatis korr. aus excommunicatis VD38 **184** ^k excommunicato E97; excommunicatis] excommunicatis cum quibus non est communicandum I83; Bcan4 | ^l am Rande Sprenndo repellendo VD38 | ^m vertendo SG670; S105 **185** ⁿ scienter] scienter post O93; scientes Bcan4; S105 | ^o psallat O93; psallat korr. aus pallat V630; psaltem korr. aus psallat P9629; saltim N442 | ^p domo aut korr. aus domo V630; domo aut N442 **186** ^q oraverat Bcan4 **188** ^r enim SG670; S105 | ^s omnibus korr. aus hominibus P9629 **189** ^t solum qui faciunt korr. aus solum BII13 **190** ^u dampnantur korr. aus dampnatur P102 | ^v dampnantur, sed qui consentiunt facientibus] sed qui consentiunt facientibus dampnantur E97 **191** ^w Unde et korr. aus Unde I83 | ^x apostorum VD38 **192** ^y populum V630; VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105 **193** ^z Clemens fehlt I83 | ^a clemens alicui korr. aus clemens N442 | ^b adlicui VD38 **196** ^c commonitione SG670; S105

182–187 Cum...privetur] c.2. conc. Antioch. (D.) **189–190** non...facientibus] Ben. III. 261, 386. (Rom. I. 32.) Cf. Anacl. 19, Alex. 6, Telesf. 3, Pii 8, Luc. 7, Iul. 10, Pelag. II. pp. ep. 1. **193–211** Si...vastat] Clement. I. ep. (c. 17. i. f., 18). Cf. Anacl. 39, Alex. 6, Fab. 6.

178–187 sic...privetur] **Gratian C. XI, q. 3, c. 16.** **182–187** Cum...privetur] **Sentenzen c. 309; Anselm v. Lucca XII,18; Ivo, Decr. XVI,25; Ivo, Pan. V,95; Polycarpus VII,1,3.** **191–216** Unde...facultatem] **Gratian D. XCIII, c. 1.** **193–194** Si...dicat] **Gratian C. XI, q. 3, c. 15** (dicat] dicat etc ut supra in tractatu ordinandoru, ubi agitur de obedientia minorum erga maiores [= D. XCIII, c. 1]).

268 et avertere vos ab eo, cui^d ipsum sentitis^e aversum^f ^g,
 sed nec loqui his, quibus ipse non loquitur, ut
 unusquisque, qui in culpa est^h, dum cupit omnium
 200 vestrum amicitiasⁱ ferre, festinet citius re<Bcan4, f.
 77r>conciliare^j ei, qui omnibus praeest, et^k per hoc
 redeat ad salutem, cum oboedire coeperit^l monitis^m
 praesidentisⁿ ^o. Si vero quis amicus fuerit^p his, quibus
 ipse non loquitur, unus est et ipse <SG670, p. 181b>
 205 ex illis, qui exterminare^q dei^r ecclesiam <BII13, f.
 81ra> volunt, et cum corpore vobiscum esse videatur,
 mente et animo contra^s vos est, et est multo nequior^t
 hostis^u hic quam illi, qui foris^v sunt <VD38, f. 87ra>
 et evidenter inimici sunt. Hic enim per amicitiarum
 210 speciem, quae^w <E97, f. 50vb> inimica sunt, gerit^x et
 ecclesiam dispergit ac vastat.
 <I83, f. 95vb> Ideoque, carissimi, his apostolicis
 institutis vos monentes instruimus, ut effecta^y ^z certior
 caritas vestra sollicitius^a deinceps^b agere studeat et
 215 cautius^c, ne perversi et infideles homines laedendi^d ^e
 fideles ac benivolos habeant facultatem, quoniam spes
 talium et omnium impiorum tamquam lanugo^f ^g est,
 quae a vento tollitur, et tamquam spuma gracilis^h,
 quaeⁱ a procella^j dispergitur, et tamquam^k fumus, qui

10

20

197 ^d cui korr. aus cum V630; P9629 | ^e sententis korr. aus sententiis O93; sentintis VD38 | ^f am Rande Contrarium VD38 | ^g aversum korr. aus adversum O93; P102; aversum korr. aus usum V630; adversum P9629; N442; I83, VD38; SG670; Bcan4; E97; BII13; S105 **199** ^h est fehlt E97 **200** ⁱ amicitia BII13 **201** ^j reconciliari VD38; E97; P102; BII13; reconciliari korr. aus reconciliare SG670; Bcan4 | ^k et korr. aus ut P9629 **202** ^l cepit P9629; coepit N442 | ^m monititis VD38 **203** ⁿ am Rande praepositi episcopi VD38 | ^o praesidentis korr. aus praesidentes S105 | ^p fuerit] fuerit ipse BII13 **205** ^q exterminare korr. aus interminare P9629 | ^r dei fehlt I83 **207** ^s con S105 | ^t am Rande peior VD38 **208** ^u am Rande adversarius VD38 | ^v fori I83 **210** ^w quae inimica sunt gerit] inimica suggerit V630 | ^x am Rande agit VD38 **213** ^y effecti N442 ^z effecta certior] efficacior P9629 **214** ^a sollicitius korr. aus sollitius V630 | ^b deinceps korr. aus deinces VD38 **215** ^c am Rande prudentius VD38 | ^d am Rande Nocendi VD38 | ^e laedendi fideles korr. aus laedendi SG670 **217** ^f am Rande similis filo lane quę fertur per aerem VD38 | ^g lanugo korr. aus languo Bcan4 **218** ^h am Rande levis VD38 **219** ⁱ quę a korr. aus quę P102 | ^j am Rande Ventosa sive grandi nos a pluvia dicta eo quod procellat id est percutiat aures VD38 | ^k tamquam fumus] tamquam aer korr. aus tamquam SG670

a vento diffusus est, et tamquam me<N442, f. 269220
44vb>moriam hospitis <O93, f. 19rb> unius diei^l
praetereuntis.

Bcan4: VII

P102; *BII13*: VII De nocentibus ab accusatione pellendis
[H. 7] Summopere, carissimi, tales cavendi et^m 225
avertendi atque reiciendiⁿ sunt, si nocentes apparuerint,
quia non solum ecclesiasticae^o, sed etiam saeculi
leges^p nocentes^q non suscipiunt, sed repellunt. Unde
10 scriptum est: <SG670, p. 182a> Os impiorum devorat
iniquitatem. Et dominus per prophetam loquitur 230
dicens: Cum sancto sanctus eris, et cum viro
innocente^r innocens^s eris^t et^u cum electo electus eris^v
et^w <VD38, f. 87rb> cum perverso^x subverteris^y. Et
apostolus^z inquit: <P9629, f. 21r> Pervertunt^a b mores 235
bonos colloquia mala. Idcirco, ut iam praelibatum^c est,
mali^d sunt semper cavendi et bonis atque benivolis^e
est inhaerendum^f, ut periculum <BII13, f. 81rb>
desidia^g h, quan<I83, f. 96ra>tum possumus, <V630,
20 f. 46va> declinemus. Et ne pestisⁱ latius^j haec
divulgetur^k, severitate^l m, qua possumus, abscidamus, 240

221 ^l die S105 **225** ^m et avertendi atque reiciendi sunt] sunt et
avertendi atque reiciendi V630; P9629; VD38; E97; P102; BII13
226 ⁿ reiciendi sunt si nocentes] reiciendis innocentes O93 **227** ^o
ecclesiastice korr. aus ecclesiastice N442 **228** ^p leges] leges si
V630 | ^q nocentes non korr. aus nocentes V630 **232** ^r innocentem
P102 | ^s innocens eris et] innocenter ages V630; N442; E97 | ^t eris]
eris vel agis O93 | ^u et fehlt O93; P9629; N442 | ^v eris et korr. aus
eris P9629 **233** ^w et fehlt V630; VD38; I83; E97 | ^x perverso
subverteris] viro nocente nocens eris V630; P9629; E97 | ^y
perverteris I83; SG670; S105 **234** ^z postulans P9629 | ^a am Rande
corrumpunt VD38 | ^b Pervertunt korr. aus Pertunt VD38 **235** ^c am
Rande praedictum est VD38 **236** ^d malis P102 | ^e benivolis korr. aus
malivolis V630; bonivolis SG670 **237** ^f am Rande coniungendum
VD38 **238** ^g am Rande discordie VD38 | ^h dissidia^e VD38; P102;
BII13 **239** ⁱ pestis korr. aus petis P9629 | ^j latius haec] hec latius
V630; P9629; Bcan4; E97 **240** ^k devulgetur V630 | ^l am Rande
asperitate VD38 | ^m severitate korr. aus severitatem P102

225–252 Summopere... studete] eadem leguntur in Silverii epist.
228–230 Unde... iniquitatem] Prov. XIX. 28. **231–233** Cum...
subverteris] Ps. XVII. 26. 27. **234–235** Pervertunt... mala] I Cor. XV. 33
239–240 Et... abscidamus] Leon. M. ep. 7. c. 2. (1, 625.) aut Ben. III. 54.
Cf. Sot. 3, Luc. 8, Fel. I. pp. 18, Marc. 3, Anast. I. pp. ep. 1, Bened. I. pp.
ep.

225–252 Summopere... studete] *Coll. Ans. ded. III, 55.*

270 quoniam non temeritasⁿ intervenit^o praesumptionis, ubi
est diligentia pietatis. Agat^p semper^q r unusquisque
vestrum hac informatione^s apostolica^t u fultus iuxta^v
vires suas^w, et^x fraterna <S105, f. 71v> dilectione et
245 sancta^y religione mores proprios conservare et in
commune^z a alterutrum adiuvere et in caritate
permanere et in dei^b voluntate indesinenter^c d studeat
inhaerere, ut simul laudantes dominum indefessas^e f
illi semper gratias agamus.

250 Valet in Christo, carissimi, et praedicta, prout^g 10
melius potestis^h, <SG670, p. 182b> domino opemⁱ
ferente^j k adimplere studete.

Data Kal. Iulii^l Maximo et Africano^m vv. ccⁿ. cons.
O93, f. 19rb; V630, f. 46va; N442, f. 44vb; I83, f.
255 96ra; VD38, f. 87rb; SG670, p. 182b; P9629, f. 21r;
Bcan4, f. 77r; E97, f. 50vb; P102; BII13, f. 81rb;
S105, f. 71v

241 ⁿ am Rande audacia VD38 | ^o inter VD38; intervenit korr. aus
intervenit et SG670 **242** ^p am Rande studeat VD38 | ^q enim SG670;
S105 | ^r semper unusquisque vestrum] unusquisque vestrum semper
E97 **243** ^s am Rande doctrina VD38 | ^t apostolica SG670 | ^u
apostolica fultus korr. aus apostolica P9629 | ^v iusta VD38 **244** ^w
suos P9629 | ^x et] et in VD38; P102; BII13 **245** ^y sanctae V630;
P102 **246** ^z am Rande pariter VD38 | ^a commune] commune alter
P9629; E97 **247** ^b dei voluntate] voluntate dei E97 | ^c am Rande
incessanter VD38 | ^d indesinenter korr. aus desinenter P9629;
desinenter BII13 **248** ^e am Rande infatigabiles VD38 | ^f indefessa
O93; indefessas korr. aus indefessa V630 **250** ^g ut V630; prout
korr. aus ut VD38 **251** ^h potestatis P9629; petistis S105 | ⁱ am
Rande auxilium VD38 **252** ^j am Rande tribuere VD38 | ^k ferentem
korr. aus ferente P9629 **253** ^l IUN. P9629 | ^m africo V630; P9629 | ⁿ
ā N442